

[CONSTANTIJN HUYGENS] (COPPET [BIJ GENÈVE])
AAN MADAME DE GESSAN (MONTFLEURI)
31 JULI 1665
6460

Samenvatting: Huygens stuurt Mme Gessan een exemplaar van zijn *Pathodia*. Het spijt hem dat hij niet bij haar uitvoering van zijn psalmen aanwezig kan zijn. Ook stuurt hij haar zijn gedichtje over de compositieregels.

Bijlagen: *Pathodia*; 'Reigles de composition en musique' (Huygens 1657; gedicht).

Door een raadsheer te Montpellier aan Mme de Gessan gebracht. Over een antwoord door Mme de Gessan is niets bekend.

Primaire bron: Den Haag, Kon. Bibl., Hs. KA XLIX, dl. 2, p. 1093: ontwerp (autografisch).

Vroegere uitgaven: Jonkbloet 1882, nr. 46, p. 40: onvolledig (<A Madame ... de vous parler.>, <Ce me sera ... que j'ay pu.>).

— Worp 6, nr. 6460, p. 153: samenvatting.

— Rasch 2007, nr. 6460, pp. 1047-1048: volledig, met Nederlandse vertaling.

Plaatsen: Coppet (buiten van Frederik van Dohna bij Genève); Montfleuri (dominicanessenklooster bij Grenoble); Montpellier; Parijs; Parnassus.

Glossarium: chant (gezang); composition (muziekstuk); pseume (psalm); voix (stem).

Transcriptie

À Madame de Gessan, Religieuse à Monfleuri.

Ultimo Julii 1665, à Copet.

À Copet, ce 31 Juillet 1665.

Madame,

Ce gentilhomme, Conseiller à Montpelliers, me fait la faveur de se charger du mauvais livre, dont j'ay eu l'honneur de vous parler. Vous trouverez qu'il a besoin de la mesme charité dont il vous a pleu gratifier l'auteur, qui n'auroit jamais hazardé de vous présenter chose de si peu, s'il ne se fust souvenu de cest excès de bonté, dont vous avez daigné couvrir tous ses défauts, et agréer par deux fois de suite les importunités qu'il vous a données.

Ce me sera une grand' gloire, Madame, si ces pauvres compositions ont l'honneur d'estre executées par les doctes mains et les excellentes voix de vostre Parnasse. J'ay tasché d'y animer les passages des Pseumes avec quelque rapport du chant à la matière, que j'ay choisie autant passionnée que j'ay pû. Mon malheur est qu'ayant à m'esloigner de vos quartiers à plus d'une centaines de lieues, je ne pourray jouer ni du bénéfice de vos censures, qui me sont si nécessaires, ni de la consolation de vostre advœu, que j'estimerois au delà de tout autre applaudisser.

Quoy qu'il en soit, Madame, je me descharge de ma promesse. Obligez-moy, s'il vous plaist, de croire que je m'acquitteray tousjours avec la mesme exactitude de tout ce qui se trouvera en mon pouvoir à vous tesmoigner, et à toutes ces dames vos très-dignes compagnes, dont la vertu et le mérite me sont en si haute vénération, à combien d'honneur je repute de pouvoir este creu, etc.

Je pense vous avoir touché quelque chose de ce que j'estime requis à la parfaite composition de musique. Voyci comme je m'en suis expliqué en mauvaise rime à Paris.

Vertaling

Aan Mme de Gessan, ordezuster te ¹Montfleuri.

Coppet, 31 juli 1665.

Mevrouw,

Deze heer, raadsheer te Montpellier, doet mij het genoeg zich te belasten met dit nietige ²boekje, waarover ik met u heb mogen spreken. U zult bemerken dat het dezelfde welwillendheid nodig heeft waarmee u de maker heeft willen belonen, die u nooit zo iets gerings zou hebben durven aanbieden indien hij zich niet deze overmaat aan goedheid zou hebben herinnerd, waarmee u al zijn tekortkomingen heeft willen bedekken, en tot tweemaal toe het ongemak te aanvaarden dat hij u heeft bezorgd.

Ik zal er trots op zijn, mevrouw, wanneer deze armzalige composities de eer krijgen om te worden uitgevoerd door uw vaardige handen, en de prachtige stemmen van uw Parnassus. Ik heb daartoe geprobeerd om de psalmfragmenten te bezielen met behulp van samenspel tussen de melodie en de tekst, waarvan ik de meest hartstochtelijke die ik kon vinden heb uitgekozen. Mijn ongeluk is dat ik, omdat ik meer dan honderd mijlen verwijderd moet zijn van uw verblijfplaats, niet kan genieten van de weldaad van uw oordeel, dat ik zo nodig heb, noch van de vertroosting van uw erkenning, die ik zou hoogachten boven elke andere vorm van bijval.

Hoe het ook zij, mevrouw, ik los mijn belofte in. Doet u mij, alstublieft, het genoeg te geloven dat ik mij altijd met dezelfde nauwgezetheid zal kwijten van alles wat in mijn vermogen ligt om te bewijzen aan u en aan uw waardige dames metgezellinnen, wier deugd en verdiensten ik zo hoog vereer, hoeveel eer ik erin stel om te kunnen worden geacht, enzovoorts.

Ik geloof dat ik u iets heb verteld over wat ik reken tot de voorwaarden voor de volmaakte muzikale compositie. Hier ziet u hoe ik mij te Parijs uitdrukte in gebrekkige Franse ³rijmen.

¹. Het klooster te Montfleuri vlak bij Grenoble is gesticht in 1342 en behoorde tot de Orde van de Dominicanessen.

² *Pathodia*.

³. 'Reigles de composition en musique,' 14 september 1657 (Gedichten 6, p. 225). De brief suggereert dat Huygens ook tijdens zijn verblijf te Parijs nog een versie van het gedichtje produceerde. Zie Rasch 1988.
